

# ORGAN BAĞIŞINDA bulunmak

Önemli

soruların cevapları.

**BZgA**

Bundeszentrale  
für  
gesundheitliche  
Aufklärung

**Organ bağışı**  
hayat kurtarır.

# ORGAN BAĞIŞINDA bulunuyorum



> BİLGİLENMEK

> KARAR VERMEK

> ORGAN BAĞIŞI KİMLİĞİNİ DOLDURMAK

## AÇIKLIK GETİRMEK

Hayatı ve ölümü ilgilendiren meseleler hiçbir zaman kolay değildir. Organ ve doku bağışısı meselesi de kolay değildir. Ancak sadece kendi kararını verenler, kendi kaderini tayin etme hakkını kullanmış ve icabında yakınlarının omuzlarından büyük bir yük almış olur.

 **rgan bağışısı**  
hayat kurtarır.

**Organ ve doku bağışında bulunup bulunmama konusunda verilebilecek “doğru” veya “yanlış” bir cevap yoktur**. Bu soruyu sadece şahsınız için cevaplayabilirsiniz ve hiç kimsenin verdiğiniz kararı eleştirme hakkı yoktur.

Önemli olan, kendi kararını vermeniz, bu kararınızı organ bağışı kimliğinde belgelemeniz ve akrabalarınız veya başka yakınlarınızla bu konu hakkında konuşmanızdır.

Karar aşamasında size yardımcı olması öngörölen bu broşürde, fikir sahibi olabilmemiz için organ ve doku bağışına ilişkin önemli soruların cevapları yer almaktadır.

 **Organ bağışı**  
**hayat kurtarır.**

ORGAN  
BAĞIŞINDA  
bulunuyorum



## ORGAN NAKLİ NEDİR?

**Organ nakli, vefat eden bir kişinin çalışan organlarının veya dokularının ağır hasta veya engelli bir insana nakledilmesidir (Latince: transplantare).** Böyle ameliyatlarn hedefi, nakledilen organlar veya dokuları yardımıyla hastanın organlarının veya dokularının kaybolan işlevini geri kazandırmaktır. Bilhassa şu organlar hâlihazırda nakledilebilmektedir: kalp, akciğer, karaciğer, böbrek, pankreas ve bağırsak. Bu organlar tıbbi bakımdan uygun olan, beyin ölümleri bağımsız iki doktor tarafından tespit edilen ve organ nakli muvafakati bulunan merhumlardan alınır. Nakledilecek olan organlar alınana kadar, vefat eden kişinin vücudundaki kan dolaşımı sürdürülür. Böbrek veya karaciğerin veya başka organlarının bir kısmı söz konusu olduğunda belirli şartlar altında canlı bağış da gerçekleştirebilir (27 numaralı soruya bakınız: Hayattayken organ bağışı yapılabilir mi?). Nakledilmesi mümkün olan dokulara örnek olarak gözün kornea dokusu verilebilir. Bu doku, bağışta bulunanların ölümünden saatler sonra dahi alınabilir.

## ORGAN NAKLİ NE KADAR BAŞARILI BİR ŞEKİLDE GERÇEKLEŞTİRİLEBİLİR?

**Tıp alanında kaydedilen çeşitli gelişmeler sayesinde,** nakledilebilen bütün organlara ilişkin başarı oranları sürekli olarak yükselmiş olup, günümüzde son derece yüksek bir seviyede bulunmaktadır. Bu oranlar, nakledilen organların bağışında bulunanların vefat etmiş veya hayatta olmasına göre ayırt edilmektedir. Böbrek nakillerinde, nakledilen organların % 85 – % 93'lük bir kısmı nakilden bir yıl sonra işlev görmeye devam etmektedir; 5 yıl sonra ise bağışlanan böbreklerin % 71 – % 85'lik bir kısmı çalışmaya devam etmektedir. Kalp, karaciğer, akciğer ve pankreas nakillerindeki başarı oranı birazcık daha düşüktür.

## ORGAN NAKLİ İHTİYACI NE KADAR BÜYÜKTÜR?

**Nakledilebilen bütün organlar için geçerli olan şudur:** Duyulan ihtiyaç, bağışlanan organların sayısından yüksektir. Örneğin 2011 yılında sadece 2850 böbrek nakledilmiştir. 2011 yılında böbrek nakli bekleme listesinde bekleyenlerin sayısı ise yaklaşık olarak 8000 idi. Bundan dolayı ölümden sonra bağışlanan bir böbreğe yönelik bekleme süresi ortalama olarak 5-6 yıldır. 2011 yılında Almanya'da

363 kalp nakli gerçekleştirilebilmiş olmasına rağmen bu rakam, acilen kalp nakli bekleyen hastaların yaklaşık olarak sadece üçte birine tekabül etmektedir. Karaciğer nakillerinde de ihtiyaç, nakledilen organların sayısından daha yüksektir: 2011 yılında 1792 hasta karaciğer nakline kayıt yaptırmış olup, 1199 karaciğer nakli gerçekleştirilebilmiştir.

# ORGAN BAğIşINDA bulunuyorum





# ORGAN VE DOKU NAKLİ KANUNUNDA NE DENİLMEKTEDİR?

1997 yılında Federal Parlamento ve Federal Konseyde geniş bir uzlaşmayla çıkarılan ve son olarak 2012 yılında değişikliğe gidilen **Organ ve Doku Nakli Kanunu**, organların ve dokuların bağışlanmasını, alınmasını ve naklini düzenlemektedir. 01.11.2012 tarihinden bu yana Almanya’da, o tarihe kadar geçerli olan genişletilmiş muvafakat yönteminden geliştirilen karar yöntemi geçerlidir. Karar yönteminin hedefi, daha fazla insana hayat kurtaran bir organa kavuşma imkânı sağlayabilmek için organ bağışında bulunma eğiliminin teşvik edilmesidir. Bunun, bütün vatandaşların tarafsız bir şekilde bilgilendirilmesi ile elde edilmesi öngörülmektedir; her vatandaş düzenli aralıklarla, organ bağışında bulunup bulunmama konusyla ciddi bir şekilde ilgilenecek ve olası bir beyanı belgeleyecek konuma getirilmelidir. Organ bağışında bulunup bulunmama ilişkin karar ve bu karara ilişkin beyan geçmişte olduğu gibi gönüllülük esasına dayanmaya devam etmektedir. Organ ve Doku Nakli Kanunu, nakil tıbbını şeffaf bir biçimde şekillendirmek ve her türlü istisman engellemek amacıyla güvenilir bir hukuki temel oluşturmaktadır.

## Kanunun en önemli noktaları şunlardır:

- > Kalp, akciğer, karaciğer, böbrek veya bağırsak gibi hayati önem taşıyan organların nakli sadece bu iş için ruhsatlandırılmış nakil merkezlerinde gerçekleştirilebilir.

- > Organların alınması, temin edilmesi ve nakli işlerinin organizasyonu ve personeli birbirinden bağımsız olmalıdır.
- > Canlı bağış vakaları hariç olmak üzere organlar ve dokular sadece, organ bağışında bulunan kişinin ölümünün tespit edilmesinden sonra alınabilir. Bu bağlamda organ bağışında bulunanın tam beyin ölümü de her zaman tespit edilmelidir.
- > Ölüm, iki deneyimli doktor tarafından birbirinden bağımsız olarak tespit edilmeli ve muayene raporları yazılı bir şekilde belgelenmelidir.
- > Her vatandaş, organ ve doku bağışına ilişkin kararını daha hayattayken mümkün merteye yazılı bir şekilde belgelemelidir (örneğin organ bağış kimliği). Kişinin ölümünden sonra bir doktorun deşerlendirmesine göre organ bağışı yapılabilecekse, merhumun yakınlarına, vefat eden kişinin ölümünden önce organ ve doku bağışı konusunda yazılı veya sözlü bir beyanda bulunup bulunmadığı sorulur. Bu merhumun yakınları bu hususta bir bilgiye sahip değilse, kendilerine vefat eden kişinin olası isteğı sorulur ve kendilerinden merhum adına bir karar vermeleri istenir
- > Nakil merkezleri, aracı olunması zorunlu olan organların nakli için bekleme listeleri hazırlamak zorundadır. Bekleme listesine kayıt olma ve bağışlanan organları yeni sahiplerine ulaştırma işlemleri, tıp biliminin mevcut seviyesi ile örtüşen kurallara göre gerçekleştirilmelidir. Bağışlanan organlar bu kurallara göre federal çapta uygun hastalara ulaştırılmalıdır.
- > Kendini yenileyemeyen bir organ canlı olarak sadece 1. veya 2. dereceden bir akrabaya, evli olunan eşe, resmi hayat arkadaşına, nişanlı olunan kişiye veya organ bağışında bulunan kişiye son derece yakın olan başka bir kişiye bağışlanabilir.

- > Organ ticareti ve ticareti yapılan organların başkalarına veya kendine naklettirmek cezaya da tabidir.

## UZUN BEKLEME LİSTELERİNİN OLMASININ SEBEBİ NEDİR?

**İhtiyaç duyulandan çok daha az sayıda organın bağışlanıyor olmasından dolayı (3. soruya bakınız: organ nakli ihtiyacı ne kadar büyüktür?),** bağışlanan ve kullanıma hazır bulunan organların olabildiğince adil bir şekilde paylaşılması gerekmektedir. Bundan dolayı Organ ve Doku Nakli Kanunu, gerek nakil merkezleri tarafından gerçekleştirilen bekleme listesine kayıt işleminin gerekse bir aracın merkez tarafından gerçekleştirilen organ dağıtım işleminin başta gereklilik, başarı ihtimali ve aciliyet olmak üzere tıbbi gerekçeleri bulunan kurallara göre yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bekleme listesindeki kişisel “sıra” bu ölçütlere göre oluşmakta olup, bu sıra, nakil koşullarında meydana gelebilecek tıbbi bakımdan önem arz eden değişikliklere yönelik olarak bekleme süresi boyunca düzenli aralıklarla kontrol edilmektedir. Böbrek nakillerine yönelik bekleme listelerinin bu kadar uzun olmasının bir sebebi de, Almanya’da örnek nitelikte ve yüksek kalitede diyaliz tedavisi imkânlarının bulunması bundan dolayı kronik böbrek yetmezliği olan hastaların, hastalıkları ile birlikte uzun yıllar yaşayabilmesidir. Bununla birlikte, böbrek naklinin bu insanlar için tıbbi bakımdan genelde en iyi tedavi şeklini teşkil ettiği şüphesizdir.

# BEYİN ÖLÜMÜ NEDİR VE NASIL TESPİT EDİLİR?

**Beyin ölümü serebrum, cerebellum ve beyin sapının toplam fonksiyonlarının nihai ve düzeltilemez bir şekilde kaybolması olarak tanımlanmaktadır (tam beyin ölümü).** Bütün beyin fonksiyonlarının kaybolması ile birlikte insan, beden – ruh birliği içerisinde bir varlık olmaktan çıkar. Beynin bütünleyici komuta fonksiyonlarının kaybolması ile birlikte “sistem birimi insan” yok olur. Acının algılanması ve düşünmek gibi her türlü bilinçli algılama imkânı, geri getirilemez şekilde kaybolur; bilincin yeniden yerine gelmesi mümkün değildir. Vücudunu geri kalanındaki kan dolaşımı suni bir şekilde gerçekleştirilse de, beynin kan dolaşımı ile olan bağlantısı kesilmiş olup, beyin hücreleri yok olmaktadır. Kendileri veya yakınları organ ve doku nakline onay veren ve beyin ölümü gerçekleşen kişilerde doktorlar, nakledilecek olan organları suni solunum kalp fonksiyonunun yoğun bakım tedbirleriyle sürdürülmesi vasıtasıyla, nakil işlemi gerçekleşene kadar işler durumda tutmaya çalışırlar. Beyin ölümünün gerçekleştiğine dair teşhis, Organ ve Doku Nakli Kanunu uyarınca

deneyimli iki doktor tarafından birbirinden bağımsız olarak konulmalıdır.

Bu klinik ve cihazlı muayene süreci, Federal Tabipler Odası Yönetmeliklerince, tıp biliminin mevcut seviyesine göre ayrıntılı bir şekilde belirlenmiştir. Bu mu-



ayenelerin hedefi, beynin tamamının düzeltilemez bir şekilde zarar görmesini ve bunun sonucunda fonksiyon kaybına uğramasını, bir insanın gerçekleşen ölümüne ilişkin apaçık fen bilimsel – tıbbi ölçüt olarak saptamaktır.

## ALMANYA'DA ORGAN TİCARETİ VAR MIDIR?

**Organ ticareti, Organ ve Doku Nakli Kanunu ile cezalandırılabilir kılınmıştır.** Ticareti yasaklanan organları alanlar, nakledenler veya kendisine naklettirenler de cezalandırılır. Alman nakil merkezlerinin 1987 tarihli kodeksinde, organ bağıışı ve naklinin her türlü ticarileştirilmesi kesin bir dille reddedilmiştir.

# ORGANLARIN VE DOKULARIN BAĞIŞLANMASI VE NAKLEDİLMESİ İŞLEMLERİ NE ŞEKİLDE GERÇEKLEŞİR?

**Organların ve dokuların alınabilmesi için beyin ölümü kesin bir şekilde tespit edilmiş olmalıdır.**

Doktorlar, Alman Organ Nakli Vakfının (DSO) en yakın organizasyon merkezini bilgilendirir. Bu merkez bu gerekli laboratuvar tahlillerinin ve tıbbi testlerin yapılmasını sağlar. Akabinde organın alınmasına yönelik operasyon hazırlanır ve nakil işlemlerini düzenleyen uluslararası kuruluş Eurotransplant bilgilendirilir. Kamu yararına çalışan Eurotransplant vakfı, alınan organların Federal Tabipler Odasının tıbbi gerekçeli yönetmelikleri uyarınca alıcılara ulaştırılmasından sorumludur. Uygun bir alıcının tespit edilmesi durumunda, ameliyatla alınan ve korunan organları nakil merkezlerine sevk edilir ve bu merkezlerde nakledilir. Doku bağışlarında ise DSO yerine ilgili doku bankası bilgilendirilir. Söz konusu doku bankası örneğin hastanenin kendi doku bankası veya hastanenin doku bağışı için işbirliğine gittiği bağımsız bir doku bankası olabilir. İlgili doku bir patolojik veya adli tıp enstitüsünün ameliyat veya otopsi salonunda alınabilir. Doku,

genelde ölüm tespit edildikten 72 saat sonrasına kadar bir doktor veya bu operasyon için gerekçe nitelikleri sahip başka bir şahıs tarafından, bir doktorun sorumluluğu ve mesleki direktifleri altında alınabilir. Nakledilmek üzere alınan organlardan farklı olarak dokular, genelde doğrudan nakledilmez. Doku bankasının gerekli izne sahip olması halinde dokular muhafaza edilebilir ve ara depolama işlemine tabi tutulabilir. Dokular alındıktan sonra doku bankasında incelenir, icabında işlenir, ambalajlanır ve ihtiyaç duyulana kadar depolanır.



## ORGAN VE DOKU BAĞIŞINDA BULUNACAĞINIZI BEYAN ETTİĞİNİZDE DOKTOR KONTROLÜNDEN GEÇMEK ZORUNDA MISINIZ?

**Hayır.** Bir kişi örneğin organ bağışı kimliğini doldurarak, ölüm halinde organ ve doku bağışında bulunmaya karar verdiğinde tıbbi muayeneden geçmesi gereksizdir. Zaten o an itibariyle bu muayenenin yapılması anlamsız olur.

## HANGİ ORGANLAR VE DOKULAR BAĞIŞLANABİLİR?

**Hâlihazırda aşağıdaki organlar ve dokular ölümden sonra bağışlanabilir ve nakledilebilir:** Kalp, akciğer, karaciğer, böbrek, pankreas, bağırsak, bir kısım deri (organlar), gözlerin kornea dokusu, kalp kapakçıkları, kan damarlarının, kemik dokusunun, kıkırdak dokusunun ve tendonların (doku) bir kısmı.



# ORGANLAR VE DOKULARI SADECE DEĐİŐTİRİLMEDEN Mİ NAKLEDİLEBİLİR?

**Organlar genelde deđiőtirilmeden bir bütün olarak nakledilir.**

Bağışlanan organın durumundan dolayı organ naklinin tıbbi bakımdan mümkün olmadığı hallerde, örneğin kalp kapakçıkları gibi belirli parçalar alınıp nakledilebilir. Bunun ötesinde tıp alanında kaydedilen gelişmeler, insan dokularından son derece karmaőık teknik yöntemler yardımıyla, çeşitli hastalıkların tedavisi için önem arz eden ilaçlar üretilmesine imkn sağlamaktadır.

# 12.

## HANGİ YAŞA KADAR ORGANLAR VE DOKULAR BAĞIŞLANABİLİR?

### **Organ ve doku bağışına yönelik sabit bir yaş sınırı yoktur.**

Bağışlanan organların ve dokuların nakil işlemine uygun olup olmadığı, ölüm halinde tıbbi bakımdan değerlendirilmelidir. Yapılan kontrolden olumlu bir sonuç elde edemeyen organlar ve dokular nakledilmez. Bu bağlamda önemli olan bağışta bulunan kişinin takvim yaşı değil sağılık durumu, yani organ ve dokuların biyolojik yaşıdır. Genel kural şu şekildedir: vefat eden kişinin ne kadar genç ise, nakledilmeye uygun organların sayısı o kadar fazladır. Ancak 70 yaşını aşkın bir merhumun çalışan böbreğı de, başka bir insana neredeyse tamamen normal bir hayat armağan edebilir. Ancak bağışlanmaları 75 yahut 65 yaşına kadar mümkün olan deride, tendonlarda, bağlarda ve bağı dokularında bir sınırlama mevcuttur.

## ORGAN VEYA DOKUNUN NAKLE- DİLDİĞİ KİŞİ, BAĞIŞTA BULUNAN KİŞİNİN KİMLİĞİNİ ÖĞRENİR Mİ?

**Hayır.** Bağışta bulunan kişinin adı nakilden yararlanan kişiye bildirilmez. Diğer taraftan, bağışta bulunan kişinin yakınları da, bağışlanan organın kime nakledildiğini öğrenmez. Bu gizlilik, bütün taraflar için sıkıntı verici olan karşılıklı bağımlılıkların oluşmasını engeller. Ancak bağışta bulunan kişinin yakınlarının arzusu üzerine nakil merkezi, organ veya organların naklinin başarılı bir şekilde gerçekleşip gerçekleşmediğini bildirebilir.

## ORGAN VE DOKU BAĞIŞLARI MAD- Dİ BAKIMINDAN TAZMİN EDİLİR Mİ?

**Hayır.** Organ ve Doku Nakli Kanunu, organ ve doku bağışında bulunma isteğinin ekonomik düşüncelere bağlı olmaması gerektiğini zorunlu kılar. Bu isteğin bütünü ile gönüllü ve insancıl bir karar esas alması öngörülür. Bu nedenle örneğin organ bağışında bulunanın cenaze masrafları da üstlenilmez. Diğer taraftan, ölümden sonra organın alınması veya organ naklinden dolayı oluşan masrafların tamamı sağlık sigortaları veya başka kurumlar tarafından karşılanır. Canlı bağışta bulunulmasından dolayı kaynaklanan masrafların ne

# ORGAN VE DOKULARIN BAĞIŞLANMASI VE NAKLEDİLMESİ İŞLEMLERİ NE ŞEKİLDE FİNANSE EDİLİR?

**Vefat eden kişilerden organların alınması nedeniyle oluşan hasta-  
ne masrafları**, önceden belirlenen bedellere göre Alman Organ Nakli  
Vakfı (DSO) tarafından karşılanır. Söz konusu bedeller Sağlık Sigortaları  
Üst Birliği, Alman Hastaneler Birliği, Federal Tabipler Odası ve DSO  
arasında kararlaştırmış olup sağlık sigortaları tarafından DSO'nun  
kullanımına sunulmaktadır. Canlı bağışlarda gerekli ön muayenelerin,  
organ alımı ve naklinin masrafları yasal sağlık sigortaları veya nakilden  
yararlanan kişinin özel sağlık sigortası tarafından karşılanmaktadır. Or-  
gan nakilleri önceden belirlenmiş olan sabit bedeller ile mahsup edilir.  
Doku bağışı masrafları da dâhil olmak üzere  
doku nakillerinin masrafları da genelde  
yasal sağlık sigortaları veya nakilden  
yararlanan kişinin özel sağlık sigortası  
tarafından karşılanmaktadır.

# 15.

## BAĞIŞLANAN ORGANLAR BİLİMSEL AMAÇLAR İÇİN KULLANILIR MI?

**Hayır.** Bağışlanan organlar bilimsel amaçlar için kullanılmaz.

Bağışlanan organlar sadece, hasta insanları tıbbi bakımdan en uygun biçimde tedavi etmek için kullanılır. Vefatından sonra bedenini bilimin hizmetine sunmak isteyenler, bir üniversite hastanesinin anatomi enstitüsüne başvurmalıdır.

16.

## ORGAN VE DOKU BAĞIŞINDA BULUNMA İSTEĞİNİ VASIYETNAMEYE YAZDIRMAK GEREKİR Mİ?

**Hayır.** Organ ve doku bağışında bulunma isteğinin vasiyete yazdırılmasının bir faydası olmaz. Zira bir vasiyetname, organ alımı için artık çok geç olduğu bir zamanda açılır.

17.

## ORGAN BAĞIŞI KİMLİĞİNİ SÜREKLİ OLARAK YANINDA TAŞIMAK GEREKİR Mİ?

**Evet.** Bu kimliği ehliyet veya nüfus cüzdanıyla birlikte yanında taşımak mantıklı olur. Kimlik sürekli olarak kişinin üzerinde bulunmayacaksa, organ ve doku bağışında bulunma kararı ve organ bağışı kimliğinin mevcudiyeti akrabalara bildirilmelidir. Tabii ki akraba olmayan bir kişi de bu konuda bilgilendirilebilir veya organ bağışı kimliği bu kişiye bırakılabilir.

## REŞİT OLMAYAN KİŞİLERİN, BİR VELİNİN İMZASINA İHTİYACI VAR MIDIR?

**Hayır.** Organ ve Doku Nakli Kanununda, reşit olmayan kişilerin de bir velinin onayına ihtiyaç duymadan 16 yaşlarını doldurduktan sonra organ ve doku bağışında bulunma isteklerini ve 14 yaşlarını doldurduktan sonra da böyle bir bağışta bulunmak istemediklerini beyan edebilecekleri öngörülmektedir.

# ORGAN VE DOKU BAĞIŞINDA BULUNMA İSTEĞİNE YÖNELİK MUVAFAKATI İPTAL ETMEK MÜMKÜN MÜDÜR?

**Her zaman mümkündür.** Kararını iptal etmek veya değiştirmek isteyenlerin yapması gereken tek şey, organ bağış kimliklerini yırtıp atmaktır. Değiştirilen karar – ne şekilde olursa olsun – yeni bir organ bağış kimliğinde belgelenmelidir. Ayrıca akrabaların veya güvenilen başka bir kişinin değiştirilen karar hakkında bilgilendirilmesi uygun olur.

# 20



ORGAN  
BAĞIŞINDA  
bulunuyorum

## VEFAT ETTİKTEN SONRA BAĞIŞLANAN ORGANLAR- DAN KİMİN YARARLANACAĞI BELİRLENEBİLİR Mİ?

**Hayır.** Vefat halinde yapılacak bir organ bağışında ne bağıştan kimin yararlanacağı ne de kimlerin yararlanamayacağı belirlenemez. Bağışlanan bir organ alan kişiler sadece tıbbi gerekçeli kuralları göre, bilhassa başarı ihtimali ve aciliyet durumuna göre belirlenir.

## ORGAN VE DOKU ALINDIKTAN SONRA VEFAT EDEN KİŞİYİ TEK- RAR GÖRMEK MÜMKÜN MÜDÜR?

**Evet.** Organ ve dokular alındıktan sonra kişinin akrabaları merhumdan her şekilde vedalaşabilirler. Bu esnada örneğin ameliyat yarasının – yaşayan bir kişide olduğu gibi – kapatıldığını görebilirler. Vefat eden kişinin cenazesi defin işlemi için uygun bir şekilde teslim edilir.

22.





# ORGAN VE DOKULAR NEREDE ALINIR?

23.

Organ ve dokular ameliyathanede, başka ameliyatlarda da gösterilen cerrahi titizlikle alınır.

ORGAN  
BAĞIŞINDA  
bulunuyorum



# 24.

## BAĞIŞTA BULUNMA KARARI, BELİRLİ ORGANLARLA SINIRLANDIRILABİLİR Mİ?

**Evet.** Organ bağışı kimliğinde, ilgili kutucuk işaretlenerek ve icabında ilgili metne ilave yapılarak, herhangi bir gerekçe belirtmeden belirli organların veya dokuların alınamayacağı veya sadece belirli organların alınabileceği belirtilebilir. Belirli organ ve dokularla sınırlı olmak üzere bağışta bulunma kararınız hakkında da akrabalarınızla veya güvendiğiniz başka bir şahısla konuşmak elbette yararlı olur.

# 25.

## ORGAN BAĞIŞI KİMLİĞİ NEREDEN TEMİN EDİLEBİLİR?

**Organ bağışu kimlikleri Federal Sağlık Eğitimi Merkezinden (BZgA) ve Alman Organ Nakli Vakfından (DSO) talep edilebilir.** Sağlık sigortaları ve özel sağlık sigortaları da müşterilerine organ bağışu kimlikleri temin eder. Ayrıca bu kimlikler birçok eczane, hastane, nüfus müdürlüğü ve doktor muayenehanesinden temin edilebilir. Bunun dışında organ bağışu kimliği BZgA'nın internet sitesinden de [www.organspende-info.de](http://www.organspende-info.de) indirilebilir.

Organ bağışu kimliği ücretsiz olup, hiçbir şekilde maddi bir bağışu ricasıyla bağlantılı değildir. Organ bağışuına ilişkin karar, gayri resmi olarak düzenlenip imzalanan bir sayfa kâğıt ile de belgelenebilir. O zaman kadar yapılan "organ bağışuına ilişkin açıklamaların" tümü elbette geçerliliğini korur. Organ bağışu kimliği yurtdışında da geçerlidir.

# KİLİSELERİN ORGAN BAĞIŞINA YAKLAŞIMI NASILDIR?

**(Katolik) Alman Episkoposlar Konferansı ve Almanya**

**Protestan Kiliseler Konseyi** 1990 yılında organ nakline

ilişkin ortak bir bildirge yayımladı. O tarihten bu yana

her iki Kilisede de (Organ ve Doku Nakli Kanunu taslağına ilişkin

tartışmalara koşut olarak) konuya ilişkin olarak, özellikle de ölüm

meselesi hakkında her düzeyde tartışmalar yaşanmıştır. Mesele bu-

güne kadar nihai olarak çözüme kavuşturulamamış olup, hâlihazırda

kavuşturulması da beklenmemektedir. Bununla birlikte iki Kilise de

Organ ve Doku Nakli Kanununun 1997 yılında çıkarılmasını mem-

nuniyetle karşılamış ve organ ve doku naklinin hayırsever bir amel

olabileceğini bir kez daha vurgulamıştır. 1990 yılında yayımlanan or-

tak bildirgede şöyle denilmektedir: “Hıristiyanlık anlayışına göre hayat

ve dolayısıyla beden yaratıcının, üzerinde insanın istediği gibi tasarruf

hakkına sahip olmamakla birlikte, özenle bir vicdan muhasebesinden

sonra insan sevgisinden dolayı kullanabileceği bir armağandır.”



“Ölümü halinde organlarının alınması için muvafakat verenler, etik bakımdan sorumluluk sahibi bir davranış sergilemiş olur. Zira bu şekilde, hayatları ciddi bir sıkıntı veya tehlike altında bulunan başka insanlara yardım edilebilir. Vefat eden bir kişinin organlarının nakledilmesine onay veren merhum yakınları, merhuma karşı saygısızlık yapmış sayılmaz. Hissettikleri acıya rağmen, merhum adına başka insanlara yardımcı olma ve organ bağışlayarak hayat kurtarma karar verdiklerinden dolayı etik bakımdan sorumluluk sahibi bir davranış sergilemiş olurlar.”

“Ölülerin dirilmesi ve ebedi hayat beklentisi cenazenin bütünlüğüne bağlı değildir. İman, merhamet sahibi tanrının ölüleri dirilteceğine itikat eder.”

“Hıristiyanlık anlayışına göre, ölümden sonra organ bağışında bulunmak hayırseverliğin ve hasta ile engellilerle dayanışmanın bir işaretidir.”

## İslam'da organ bağışı

İslamiyet'in kutsal kitabı Kuran-ı Kerim'de „Kim bir insanı yaşatırsa, bütün insanları yaşatmış gibi olur.“ buyrulmaktadır. İslam dinine göre organ bağışında bulunularak ölümden sonra da iyi ameller (Hase-nat) işlenebilir. Almanya Müslümanları Merkez Konseyi, organların alınmasını ve naklini takdire şayan caiz bir eylem ve hayırsever bir yardım olarak nitelemektedir.

Amman'daki (Ürdün) Uluslararası İslam Hukuku Konseyi daha 1986 yılında kalp ölümlü ile beyin ölümünün eşit sayılmasını tanımlamıştır. İslam inancında insanın bedeni değil ruhu öz olarak kabul edilmektedir. Ayrıca pompa işlevi gören maddi kalp ile inancın ve duyguların merkezi olan manevi kalp arasında da fark gözetilmektedir.

İslamiyet'in ikinci büyük mezhebinin mensupları olan şiiler için organ bağışı sadece, bağıştan yararlanan kişinin de Müslüman olması halinde gerçekleştirilebilir. Ancak gayrimüslimlerden alınan organlar Müslümanlarda kullanılabilir.

İslami hükümler uyarınca organ bağışı kesinlikle ticari amaçlara hizmet edemez, sadece hayırseverlik nedeniyle gerçekleştirilebilir. Organ bağışına yönelik temel koşullardan biri de, bağışlanan organın nakledilmesinin mümkün olan yegâne tıbbi tedavi imkânını teşkil etmesi ve organ naklinin başarılı geçmesinin olabildiğince garanti olmasıdır. Donörün muvafakat verdiği anda reşit, akli başında ve konu hakkında kapsamlı bilgiye sahip olması gerekmektedir. Velayet

sahibi kişilerin muvafakatinin bulunması halinde çocuklar ve karar verme yetkisi elinden alınan insanlar da organ bağışında bulunabilir. Bağışlayan kişinin zarar görmeyecek olması halinde, yaşayan kişilerden yapılan nakiller de İslam'a göre caizdir.

Almanya Müslümanları Merkez Konseyi, Müslümanları, organ bağışı konusunda ilgilenmeye, organ bağışı kimliği tanzim etmeye ve bunu her zaman yanlarında taşımaya davet etmektedir.

26.

## HAYATTAYKEN ORGAN BAĞIŞINDA BULUNMAK MÜMKÜN MÜDÜR?

**Evet.** Ancak Organ ve Doku Nakli Kanununda bilinçli bir şekilde kısıtlamalar öngörölmüştür. Canlı bağış çerçevesinde genelde böbrek nakli gerçekleştirilir. Bu organ insan vücudunda çift halinde bulunmaktadır. Bağışta bulunan kişinin böbreklerinin ve genel sağlık durumunun iyi olması koşuluyla, böbreğin, bağışçının böbrek fonksiyonlarını zarara uğratmadan alınması mümkündür. Kanun, yeniden oluşma yeteneğine sahip olmayan organların sadece birinci veya ikinci dereceden (örneğin alıcının ebeveynleri veya kardeşleri) akrabalara, karı veya kocaya, resmi hayat arkadaşına, nişanlıya veya bağışta bulunan kişiyle arasında özel bir kişisel yakınlık bulunan kişilere bağışlanmasına müsaade etmektedir. Birkaç yıldır, karaciğerinde çok ağır hasar bulunan çocuklara anne ve babalarının karaciğerinin bir kısmını nakletme imkânı bulunmaktadır. Uygun koşullar altında karaciğerin nakledilen kısmı çocuğun vücudunda büyüyerek çalışan

27.



bir karaciğer haline gelir ve bağıştta bulunan kişinin karaciğeri de büyüyerek nakledilen parçayı telafi edebilir. Nadir durumlarda akciğerin veya pankreasın bir kısmının da canlı olarak bağışlanması mümkündür. Ancak bu nakil işleminde bağışlanan kısım yeniden büyümmez.

### **Canlı bağıştta bulunma kararı elbette çok zor bir karardır.**

Örneğın böbreğini bağışlayan kişinin sağığı – ameliyatın kendisi bir tarafa bırakılırsa – doğrudan bir zarar görmese de bu kişi artık bir ömür boyu, tek kalan böbreğinin çalışmasına muhtaç olur. Sadece sevilen ve çok yakın olunan bir kişi için duyulan endişe akrabaları veya başka yakınları böyle bir karar vermeye sevk etmelidir. Ancak bu durumda da psikolojik sorunlar yaşanabilir ve psikolojik bakıma gerek duyulur. Bu kararı alırken maddi boyutlar düşünülmemelidir. Kanun gereğince her türlü istismarı önlemek için ameliyat gerçekleştirilmeden önce bir bilirkişi heyeti, organ bağışında bulunanın muvafakatini gönülsüz bir şekilde verdiğine ilişkin haklı belirtilerin mevcut olup olmadığını veya bağışlanan organın yasadışı ticaret için kullanılıp kullanılmadığını kontrol etmek zorundadır. Bu şekilde canlı bağışın, birbirine son derece yakın olan kişilerin sadece hayırseverlik ve yardımseverlik amacıyla yaptıkları bir eylem olduğunun kesinliğe kavuşturulması öngörülmektedir.

## ORGAN BAĞIŞI KONUSU HAKKIN- DA KİMİNLE KONUŐULABİLİR?

**Prensip olarak bu konuyu görüŐmek istediğiniz herkesle konuŐabilirsiniz.** Örneğin arkadaşlarınızla ve ailenizle, aile hekiminizle veya din görevlinizle. Bunun dışında, en yakın organ nakli merkeziyle, kendi kendine yardım gruplarıyla, organ naklinden yararlanan kişilerin kurduğu derneklerle ve Federal Sağlık EĞitimi Merkezi ile Alman Organ Nakli Vakfı tarafından ortaklaŐa yürütölen **Organ Bağışı DanıŐma Hattıyla (0 800 90 40 400)** iletiŐime geçilebilir.

# HASTA BEYANI HANGİ KONULARI DÜZENLER VE ORGAN VE DOKU BAĞIŞINDA BULUNMA KARARI BU BEYANA NASIL KAYDEDİLEBİLİR?

Hasta beyanı çerçevesinde, karar verme yetinizi kaybetme ihtimalinize karşın belirli durumlarda tıbbi muayene görmek isteyip istemediğinizi ve ne şekilde görmek istediğinizi önceden yazılı bir şekilde belirleyebilirsiniz. Hasta beyanı kanunda (BGB-Alman Medeni Kanununun 1901a maddesi) reşit bir kişinin, beyan verildiği anda henüz doğrudan söz konusu olmayan belirli sağlık muayenelelerini, tedavileri veya tıbbi müdahaleleri onaylayıp onaylamadığına ilişkin yazılı karar şeklinde tanımlanmaktadır. Hasta beyanı bilhassa doktorlarınızın, vekillerinizin, vasilerinizin ve icabında vesayet mahkemesinin, beyanın varlığından ve saklanma yerinden olabildiğince hızlı ve basit bir şekilde haberdar olacakları şekilde muhafaza edilmelidir. Bu amaçla, beyanın nerede muhafaza edildiğine ilişkin bir notu yanınızda taşımanız mantıklı olabilir. Hastaneye veya bakımevine yattığınızda hasta beyanı verdiğinizi belirtmeniz de fayda vardır. Güvendiğiniz bir kişiyi vekil tayin etmiş olmanız halinde bu kişiyi de bilgilendirmelisiniz.

Hasta beyanını, organ ve doku bağışına ilişkin kararınızı belgelemek

29.

için de kullanabilirsiniz. Bu amaçla aşağıdaki ifadeyi kullanmanız önerilir:

Vefatımdan sonra organlarımla nakledilmek amacıyla alınmasına muvafakat ederim (icabında: organ bağış kimliğine sahibim). Doktorların değerlendirmelerine göre muhtemel bir beyin ölümü durumunda organ bağışlayan kişi olmam söz konusu olabileceks ve bu amaçla, hasta beyanında kabul etmediğim tıbbi tedbirlerin alınması gerekcekse, (alternatifler)

- > organ bağışına ilişkin olarak verdiğim muvafakat önceliklidir.
- > Hasta beyanımda yer alan hükümler önceliklidir.

veya vefatımdan sonra organlarımla dokularımı nakledilmek amacıyla alınmasını reddediyorum.

Hasta beyanına ilişkin daha ayrıntılı bilgilere, Federal Adalet Bakanlığı tarafından [www.bmjv.de](http://www.bmjv.de) adresinde yayımlanan “Hasta Beyanı. Acı çekmek – Hastalık – Ölüm. Karar verme yetimi kaybettiğimde hangi tıbbi tedbirlerin alınacağını nasıl belirlerim.” başlıklı broşürde bulabilirsiniz.

# Organ bağışı

hayat kurtarır.

## BİLGİLER

Konuya ilişkin ayrıntılı bilgileri aşağıdaki adresten temin edebilirsiniz

> BZgA, Ostmerheimer StraÙe 220, 51109 Köln

Faks: 02 21 / 8 99 22 57

[www.organspende-info.de](http://www.organspende-info.de)

> Federal Sağlık Bakanlığı

[www.bmg.bund.de](http://www.bmg.bund.de)

Organ ve doku bağışına ilişkin bilgiler, Federal Sağlık Eğitimi Merkezinin [www.organspende-info.de](http://www.organspende-info.de) ve [www.organpaten.de](http://www.organpaten.de) sitelerinden temin edilebilir. Aşağıdaki broşurler BZgA'dan ücretsiz olarak sipariş edilebilir.

- Posta yoluyla: BZgA, 51101 Kłln
- Faks yoluyla: 02 21 / 8 99 22 57
- E-posta yoluyla: [order@bzga.de](mailto:order@bzga.de)



### **“İkinci bir hayat gibi”**

Almanya'daki o organ doku bağışına ilişkin bilgiler.  
Sipariş No. 60190200



### **“Organ bağışı – kişisel ve mesleki bir zorluk”**

Almanya'daki organ ve doku bağışına ilişkin bilgiler.  
Sipariş No. 60200000



### **“Doku bağışı”**

Doktorlara, hastalara ve kendi kendine yardım derneklerine yönelik bir bilgilendirme.  
Sipariş No. 60285044

**Yayımcı:** Federal Sađlık Eđitimi Merkezi, (BZgA), 51101 Kłln,  
Federal Sağlık Bakanlığı adına. Her hakkı saklıdır.

**Tasarım:** Bosbach Kommunikation & Design GmbH, Kłln

**Baskı:** 3.50.05.13 · Yayımlanma tarihi: Kasım 2012

**Matbaa:** Rasch, Bramsche

Bu broşur BZgA (51101 Kłln) tarafından ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Brořürün, elinde bulunduran kiři veya üçüncü şahışlar tarafından satışı öngörülmemiştir.

**Sipariş No.:** 60190160



Organ bağış kimliğini BZgA'dan ücretsiz olarak aşağıdaki yollardan sipariş edebilirsiniz

- Posta yoluyla: BZgA, 51101 Köln
- Faks yoluyla: 02 21 / 8 99 22 57
- E-posta yoluyla: order@bzga.de

Organ bağış kimliğini ayrıca [www.organspende-info.de](http://www.organspende-info.de) adresinden temin edebilirsiniz.



**BZgA**

Bundeszentrale  
für  
gesundheitliche  
Aufklärung